

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَلْمٰنِ مَخْرَمِیْ وَاٰلِ سَلْمٰنِیْنَ وَعَجَلْ فَرَجَهُمْ

آموزش قرآن

پایه هشتم
دوره اول متوسط

اداره آموزش و پرورش استان لرستان

امیر احمد عظیمی سرگروه دروس معارف اسلامی متوسطه اول

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

درسنامه قرآن پایه هشتم

آشنایی اجمالی با سوره های قرآن پایه هشتم

ردیف	نام های سوره	تعداد آیات	محل نزول	گروه بندی	چند مورد از محورهای سوره
۱	مؤمنون	۱۱۸	مکه	متفرقات	شرحی از صفات مؤمنان، سرگذشت هایی از حضرت نوح و موسی(ع)، قیامت
۲	نور	۶۴	مدینه	متفرقات	بیان حدود الهی، طرح مسأله حجاب، نکات و عفت عمومی، بیان ادب، نظم و انضباط اجتماعی و حکومتی
۳	فرقان	۷۷	مکه	متفرقات	نزول تدریجی قرآن و فلسفه آن، سرگذشت هایی از پیامبران، نشانه های بندگان ویژه خدا
۴	شعراء/طسم/جامعه	۲۲۷	مکه	مقطعات(طسم)	سرگذشت هایی از ده پیامبر، نزول قرآن کریم توسط جبرئیل، سخنی در مورد شاعران خوب و بد
۵	نمل/طس/سلیمان	۹۳	مکه	مقطعات(طس)	فراز هایی از سرگذشت حضرت موسی، سلیمان، خدانشناسی
۶	قصص/موسی و فرعون	۸۸	مکه	مقطعات(طسم)	سرگذشت موسی، قارون، بشارت به رسول خدا در مورد بازگشت به مکه
۷	عنکبوت	۶۹	مکه	مقطعات(الم)	داستانهایی از پیامبران، ذکر نماز، مثل عنکبوت در تشبیه عقاید کفار به تار عنکبوت
۸	روم	۶۰	مکه	مقطعات(الم)	خبر غیبی قرآن در پیروزی رومیان بر فارسیان، نمونه هایی از آیات الهی در

آفرینش روز و شب، همسران و ...					
بیان مواعظ لقمان به فرزندش، ذکر نشانه هایی از قدرت خداوند	مقطعات(الم)	مکه	۳۴	لقمان	۹
شرح جنگ های احزاب و بنی قریظه، حکم حجاب و فلسفه آن	مخاطبات	مدینه	۷۳	احزاب	۱۰
سرگذشت داود و سلیمان، داستان قوم سبأ و سرنوشت آن	حامدات	مکه	۵۴	سبأ	۱۱
خلقت زمین و آسمان و فرشتگان، توحید و معاد	حامدات	مکه	۴۵	فاطر	۱۲
سرگذشت پیامبران شهر انطاکیه، توحید و معاد	مقطعات(یس)	مکه	۸۳	یس/قلب قرآن	۱۳
سرگذشت هایی از پیامبران، جلوه هایی از مسائل معاد	اقسام	مکه	۱۸۲	صافات	۱۴
بحث و احتجاج با مشرکان، داستانهایی از داود، سلیمان و ایوب	مقطعات(ص)	مکه	۸۸	ص	۱۵
بحث و احتجاج با مشرکان قریش، قیامت	متفرقات	مکه	۷۵	زمر	۱۶
شرح مجرای مؤمن آل فرعون، سرگذشت هایی از پیامبران، توحید	مقطعات(حم)	مکه	۸۵	غافر/مؤمن/سوره الطول/حم اولی	۱۷

فضیلت تلاوت سوره های قرآن پایه هشتم

* **مؤمنون:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره مؤمنون را قرائت نماید فرشتگان الهی او را به راحتی و آسایش در روز قیامت و دستیابی به آنچه مایه چشم روشنی آنها هنگام نزول فرشته مرگ باشد، بشارت می دهند» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۱۷۵).

* **نور:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره نور را قرائت کند خداوند به تعداد مردان و زنان مؤمن در گذشته و در آینده به او ده حسنه عنایت می کند» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۲۱۶).

* **فرقان:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر که سوره فرقان را قرائت نماید، در روز قیامت در حالی مبعوث می شود که به آمدن در قیامت ایمان داشته و هیچ شکی ندارد که آنان که در قبرند، مبعوث می شوند و بدون حسابرسی وارد بهشت می شود» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۲۷۸).

* **شعراء:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره شعراء را قرائت کند، خداوند به تعداد تمام کسانی که حضرت نوح همچنین پیامبران الهی هود، شعیب، صالح و ابراهیم را که تصدیق یا تکذیب کرده اند و نیز به تعداد تکذیب کنندگان عیسی (ع) و تصدیق کنندگان حضرت محمد (ص) ده حسنه به او عطا خواهد کرد» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۳۱۸).

* **نمل:** امام صادق (ع) می فرماید: «اگر کسی سوره های طواسین (نمل، قصص، شعراء) را در شب جمعه قرائت کند از جمله اولیای الهی است که در جوار الهی خواهد بود و در دنیا هیچ ناراحتی به او نخواهد رسید و خداوند در آخرت چندان از نعمت های بهشتی به او عطا می کند که راضی شود» (ثواب الاعمال، ص ۱۰۹).

* **قصص:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «اگر کسی سوره قصص را قرائت کند ده برابر تعداد کسانی که حضرت موسی (ع) را تصدیق یا تکذیب کرده اند به او حسنه داده می شود و تمامی فرشتگان آسمان و زمین در روز قیامت به سود او شهادت می دهند که او راستگو و درستکار بوده است» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۴۱۲).

* **عنکبوت:** رسول خدا می فرماید: «هر کس سوره عنکبوت را بخواند به تعداد همه مؤمنان و همه منافقان ده حسنه به او عطا می شود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۵).

* **روم:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره روم را بخواند ده برابر تمامی فرشتگانی که خداوند را در زمین و آسمان تسبیح گفته اند حسنه به او داده می شود و هر آنچه که در روز یا شبی از دست داده دوباره به دست می آورد» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۴۲).

*** لقمان:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر که این سوره را قرائت کند در روز قیامت لقمان رفیق و همراه او خواهد بود و ده برابر تعداد کسانی که امر به معروف و نهی از منکر کرده اند به او حسنه داده می شود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۷۴).

*** احزاب:** رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره احزاب را قرائت کند و به خانواده اش آموزش دهد از عذاب قبر در امان خواهد بود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۱۱۵).

*** سبأ:** رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس که سوره سبأ را قرائت کند همه پیامبران الهی روز قیامت با او رفیق و همراه بوده و با او مصافحه می کنند» (مجمع البیان، ج ۷، ص ۷۶).

*** فاطر:** رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره فاطر را قرائت کند در روز قیامت سه در از درهای بهشتی او را صدا می زند که از هر کدام از این سه در که خواست وارد شود» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۲۳۰).

*** یس:** رسول خدا می فرماید: «هر کس سوره «یس» را قرائت نماید مانند آن است که ده بار قرآن را ختم نماید» (الدر المنثور، ج ۵، ص ۲۵۶).

*** صافات:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره صافات را بخواند خداوند به تعداد همه جنیان و شیطان ها به او ده حسنه عنایت می کند و شیطان ها را از او دور می کند و از شرک مبری شده و دو فرشته حافظ او، در روز قیامت به سود او شهادت می دهند که به پیامبران الهی ایمان دارد» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۲۹۳).

*** ص:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره صاد را قرائت نماید خداوند برابر با وزن کوه هایی که به تسخیر داود در آورد حسنه به او عطا می کند و او را از اینکه بر گناهان کوچک و بزرگ اصرار بورزد، مصون می دارد» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۳۴۰).

*** زمر:** رسول اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره زمر را قرائت کند در روز قیامت امیدش قطع نشده و خداوند ثواب خائفان از خدا که از او بیم دارند را به قاری این سوره عطا می کند» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۳۸۱).

*** غافر:** پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «هر کس سوره غافر را قرائت کند روح همه پیامبران و صدیقان و مؤمنان بر او درود فرستاده و نزد خداوند برایش طلب آمرزش می کنند» (مجمع البیان، ج ۸، ص ۴۲۲).

درس اول، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کرده و سعی کنید معنای

کلمات را به خاطر بسپارید. **زکات، فروتن، انجام دهنده، بیهوده**

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
روی گردان	مُعْرِضٌ	۴	رستگار شد(شدند)	أَفْلَحَ	۱
زکات	زَكَاةٌ	۵	فروتن، متواضع	خَاشِعٌ	۲
انجام دهنده	فَاعِلٌ	۶	بیهوده، سخن و کار بیهوده	لَغْوٌ	۳

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ: قطعاً رستگار شدند مؤمنان

۲. فِي صَلَاتِهِمْ: در نمازشان

۳. عَنِ اللَّغْوِ: از سخن و کار بیهوده

۴. لِلزَّكَاةِ: برای زکات

نکته: گاهی کلمه ای که در یک عبارت قرآنی به صورت جمع آمده، بهتر است در فارسی مفرد معنا شود؛ مانند:

فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ: در نمازشان خاشع (فروتن) هستند.

تمرین: عبارت های زیر را معنا کنید.

۱. عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ: از سخن و کار بیهوده روی گردان هستند.

نحل/۱۲۸

۲. وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ: و کسانی که نیکوکار هستند.

انسی با قرآن: ترجمه آیات ۱ تا ۵ سوره مؤمنون را کامل کنید.

۱. قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ: قطعاً رستگار شدند مؤمنان.

۲. الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ: کسانی که در نمازشان فروتن هستند.

۳. وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ: و کسانی که از سخن و کار بیهوده روی گردان هستند

۴. وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ: و کسانی که زکات می دهند.

۵. وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ: و کسانی که پاکدامن هستند.

نکته: ۱ تا ۵: کلمه «هُم» در عبارت های فوق برای تأکید بکار رفته و آن را معنا نمی شود.

درس اول، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دانا، انجام می دهند، دانست

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
دانا	عَلِيمٌ	۵	تسبیح می کند	يُسَبِّحُ	۱
انجام می دهند	يَفْعَلُونَ	۶	هرکس، کسی که، چه کسی	مَنْ	۲
بازگشت (بازگشتن)	مَصِيرٌ	۷	پرنده، پرندگان	طَيْرٌ	۳
			دانست، (در اینجا) می داند	عَلِمَ	۴

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. يُسَبِّحُ لَهُ: تسبیح می کند برای او
۲. مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: هرکس که در آسمانها و زمین است
۳. وَاللَّهُ عَلِيمٌ: و خدا دانا است
۴. بِمَا يَفْعَلُونَ: به آنچه انجام می دهند
۵. أَرْبَعَةٌ مِنَ الطَّيْرِ^۲: چهار پرنده
۶. وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ: و به سوی خداست بازگشت

انسی با قرآن: ترجمه دو آیه شریفه از سوره نور را کامل کنید.

۱. أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ^۴ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ:
آیا ندیدی که خدا را تسبیح می کند هرکس که در آسمانها و زمین است.
۲. وَالطَّيْرِ صَافَاتٍ: و نیز پرندگان در حالی که در آسمان پرواز می کنند.
۳. كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ: همه ی این موجودات راه نیایش و تسبیح خود را می دانند.
۴. وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ: و خداوند دانا است به آنچه انجام می دهند.
۵. وَ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ:
و برای خدا فرمانروایی آسمانها و زمین است و بازگشت به سوی خدا است.

نکات:

۱. کلمه «مَنْ» به معنای «هرکس» بکار می رود.

۲. بهتر است کلمه «من» در این ترکیب معنا نشود.

۳. کلمه «الطَّيْر» به معنای «پرنندگان» است؛ ولی چون با عدد همراه شده است به صورت مفرد «پرنده» معنا می‌کنیم.

۴. کلمه «أَنَّ» چون وسط جمله و پس از فعل آمده به معنای «که» است نه «قطعاً».

درس دوم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

قرآن، جهانیان، فرزند، همتا، فروفرستاد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	نَزَلَ	نازل کرد، فرو فرستاد	۵	نَذِير	هشداردهنده
۲	فُرْقَان	وسیله تشخیص حق از باطل، یکی از نام های قرآن	۶	وَلَد	فرزند
۳	يَكُونُ	می باشد	۷	شَرِيك	شریک، همتا
۴	عَالَمِينَ	جهانیان، مردم	۸	قَدَّرَ	اندازه گیری کرد

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. نَزَلَ الْفُرْقَانَ: نازل کرد قرآن را

۲. عَلَى عَبْدِهِ: بر بنده اش

۳. لِلْعَالَمِينَ: برای جهانیان

۴. شَرِيكٌ فِي الْمَلِكِ: شریکی در فرمانروایی

۵. كُلُّ شَيْءٍ: هر چیزی

۶. فَقَدَّرَهُ: پس اندازه گیری کرد آن را

فعالیت سوم: همان طور که می دانید «ل» یعنی «برای»؛ هرگاه این حرف قبل از فعل بیاید به صورت «تا» معنا

می شود و تغییر جزئی در معنای فعل ایجاد می شود؛ مانند:

لِ + يَكُونُ (می باشد) ← لِيَكُونَ: (تا باشد)

اینک ترجمه این ترکیب ها را کامل کنید.

لِيَعْلَمَ: تا بداند

لِ + يَعْلَمُ: می داند

لِيَعْلَمُوا: تا بدانند

لِ + يَعْلَمُونَ: می دانند

لِتَعْقِلُوا: تا اندیشه کنید

لِ + تَعْقِلُونَ: اندیشه می کنید

لِتُؤْمِنُوا: تا ایمان بیاورید

لِ + تُؤْمِنُونَ: ایمان می آورید

انس با قرآن: ترجمه دو آیه ی از سوره ی فرقان را کامل کنید.

۱. تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ: **پرخیر است کسی که نازل کرد قرآن را بر بنده اش.**

۲. لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا: **تا باشد برای جهانیان هشدار دهنده.**

۳. الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: **کسی که برای اوست فرمانروایی آسمانها و زمین.**

۴. وَ لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ: **و ندارد فرزندی و نیست برای او شریکی در**

فرمانروایی.

۵. وَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا: **و آفرید هر چیزی را، پس اندازه گیری کرد آن را به طور**

دقیق و کامل.

نکات:

۱. کلمه «عَبْدِهِ» را بهتر است به صورت «بنده اش» معنا کنیم.

۲. حرف «لِ» زمانی که قبل از اسم و ضمیر قرار بگیرد به معنای «برای» است؛ ولی وقتی که قبل از فعل قرار گیرد به معنای «تا» است.

درس دوم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بشارت، آب، پوشش، قرارداد، خواب

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
بادها، جمع ریح	رياح	۶	قرارداد	جَعَلَ	۱
بشارت دهنده، بشارت	بُشْر، بُشْرِي	۷	لباس، پوشش	لِبَاس	۲
آب	ماء	۸	خواب	نَوْم	۳
پاک، پاک کننده	طَهْوْر	۹	آرامش و استراحت فرستاد	سُبَات أَرْسَلَ	۴ ۵

فعالیت دوم: معنای ترکیب های زیر را بنویسید.

۱. وَ هُوَ الَّذِي: **و او کسی است که**

۲. جَعَلَ لَكُمْ: **قرار داد برای شما**

۳. اللَّيْلَ لِبَاسًا: **شب را پوششی**

۴. وَالنَّوْمَ سُبَاتًا: و خواب را (مایه ی) آرامش و استراحت

۵. وَجَعَلَ النَّهَارَ: و قرار داد روز را

۶. أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا: فرستاد بادهای را بشارت دهنده

۷. وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ: و فرو فرستادیم از آسمان

۸. مَاءً طَهُورًا: آبی پاک

انس با قرآن: ترجمه این دو آیه شریفه از سوره ی فرقان را کامل کنید.

۱. وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِبَاسًا: و او کسی است که قرار داد برای شما شب را پوششی.

۲. وَالنَّوْمَ سُبَاتًا: و خواب را (برای) آرامش و استراحت

۳. وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا: و قرار داد روز را برای تلاش و زندگی.

۴. وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا^۲ بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ: و او کسی است که فرستاد بادهای را بشارت

دهنده، پیش از رحمت خود(باران).

۵. وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا: و فرو فرستادیم از آسمان آبی پاک.

نکات:

۱. کلمه «لباس» در اصل دو معنا دارد؛ یکی «لباس» و دیگری «پوشش» که در اینجا به معنای «پوشش» است.

۲. کلمه «ریح» به معنای «بادهای»، برای بادهایی که رحمت می آورند، بکار می رود؛ ولی کلمه «ریح» به معنای

«باد»، برای بادهای عذاب آور بکار می رود.

درس سوم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نبود، آیا، رویاندیم

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	أَيَّا	آیا	۴	زَوْج	نوع، گونه
۲	كَمْ	چقدر، چه بسیار	۵	مَا	نه، نیست
۳	أَنْبَتْنَا	رویاندیم	۶	مَا كَانَ	نبود، نیست

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. كَمْ اَنْبَتْنَا: چه بسیار رویانندیم
۲. مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ: از هر نوع ارزشمندی
۳. اِنْ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَةٌ: قطعاً در آن نشانه ای است
۴. الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ: شکست ناپذیر مهربان

نکات:

۱. هر گاه دو اسم همراه هم بکار روند و تنوین داشته باشند، در ترجمه یکی از آنها را، می توانیم بدون «ی» معنا کنیم، مانند: ترکیب «زوج کریم»: «نوع ارزشمندی» یا «نوعی ارزشمند».
۲. حرف «ل» که همراه «آیه» بکار رفته، لام تأکید است و آن را معنا نمی کنیم.

دو نکته:

۱. گاهی فعل مفرد با توجه به سایر اجزای جمله به صورت جمع معنا می شود؛ مانند:
- فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ: **پس سجده کردند فرشتگان** حجر / ۳۰
۲. معمولاً در جمله هایی که با «اِنَّ» شروع می شود حرف تأکید «ل» نیز می آید؛ اما لازم نیست در فارسی این حرف را نیز معنا کنیم. مانند:

اِنَّ اللّٰهَ بِالنّٰسِ لَرَّوْفٌ رَّحِيْمٌ: قطعاً خدا نسبت به مردم بسیار دلسوز و مهربان است. حج / ۶۵

تمرین: این عبارات را معنا کنید.

۱. و مَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ: و نیستند (نبودند) بیشتر آن ها.
۲. اِنْ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَةٌ: قطعاً در آن نشانه ای است.
انس با قرآن: ترجمه این آیات از سوره ی شعراء را کامل کنید.
۱. اَوْ لَمْ يَرَوْا اِلَى الْاَرْضِ: و آیا نگاه و دقت نکردند به زمین.
۲. كَمْ اَنْبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيْمٍ: چه بسیار رویانندیم در آن از هر نوع (گیاه) ارزشمند و مفید.
۳. اِنْ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَةٌ: قطعاً در آن نشانه ای است.
۴. و مَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ: و نیستند (نبودند) بیشتر آنها مؤمن.
۵. و اِنَّ رَبَّكَ لَهٗوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ: و قطعاً پروردگارت شکست ناپذیر (عزتمند) و مهربان است.

نکات:

۱. فعل «لَمْ يَرَوْا»، مضارع جحد است که در ترجمه به صورت ماضی منفی «دقت نکردند» معنا می شود.
۲. کلمه «لَهُوَ»، حرف «ل» آن برای تأکید آمده و معنا نمی شود و کلمه «هُوَ» ضمیر فصل می باشد که بهتر است آن را معنا نکنیم.

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

پیروی کنید، پیامبر، پیامبران، مورد اعتماد، تقوا داشته باشید، تکذیب کرد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	كَذَّبَ، كَذَّبَتْ	تکذیب کرد، انکار کرد	۵	أَمِين	راستگو و درستکار، مورد اعتماد
۲	مُرْسَلِينَ	پیامبران	۶	اتَّقُوا	تقوا پیشه کنید، تقوا داشته باشید
۳	تَتَّقُونَ	تقوا پیشه می کنید، تقوا دارید	۷	أَطِيعُوا	اطاعت کنید، پیروی کنید
۴	رَسُول	پیامبر، فرستاده	۸	إِنْ	اگر، نه، نیست

فعالیت دوم:

الف. به محل ترجمه ی کلمه ی بعد از «اتَّقُوا» در عباراتی مانند «اتَّقُوا اللَّهَ: تقوای خدا را پیشه کنید» توجه کنید. اینک این دو عبارت را ترجمه کنید.

۱. اتَّقُوا رَبَّكُمْ: تقوای پروردگارتان را پیشه کنید

۲. وَأَتَّقَوْهُ: و تقوای او را پیشه کنید

ب. گاهی به جای ضمیر «ی» کسره می آید؛ مانند: «أَطِيعُونَ = أطيعونی = اطیعوا + ن + ی: اطاعت کنید مرا».

اینک این دو عبارت زیر را ترجمه کنید.

۳. فَأَعْبُدُونِ: پس عبادت کنید مرا

۴. وَاتَّقُونِ: و تقوای مرا پیشه کنید

فعالیت سوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. اِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ: هنگامی که گفت به آن ها برادرشان هود.

۲. أَلَا تَتَّقُونَ: آیا تقوا پیشه نمی کنید؟

۳. إِنِّي لَكُمْ: قطعاً من برای شما

۴. رَسُولٌ أَمِينٌ: پیامبری راستگو و درستکار هستیم.

۵. فَاتَّقُوا اللَّهَ: پس تقوای خدا را پیشه کنید.

۶. وَ أَطِيعُونَ: و اطاعت کنید مرا

انس با قرآن: این آیات از سوره ی شعراء را کامل کنید.

۱. كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ: تکذیب کردند(قوم) عاد پیامبران را.

۲. اذِ قَالَ لَهُمْ اٰخُوهُمْ هُوْدٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ: هنگامی که گفت به آن ها برادرشان هود که آیا تقوا پیشه

نمی کنید؟

۳. اِنِّیْ لَکُمْ رَسُوْلٌ اٰمِیْنٌ: قطعاً من برای شما پیامبری راستگو و درستکار هستم.

۴. فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوْنَ: پس تقوای خدا را پیشه کنید و اطاعت کنید مرا.

۵. وَ مَا اَسْئَلُکُمْ عَلَیْهِ مِنْ اَجْرٍ: و درخواست ندارم از شما بر آن(رسالت خود) هیچ مزدی را.

۶. اِن اَجْرِیْ اِلَّا عَلَی رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ: نیست پاداش من مگر بر پروردگار جهانیان.

نکات:

۱. گاهی به جای ضمیر «ی»، در آخر کلمه ای «کسره» قرار می گیرد، مانند: (أَطِيعُونَ) ، که در ترجمه به معنای «من را» بکار می رود.

۲. کلمه «اِن» وقتی در جمله همراه با «اِلَّا» بکار رود به معنای «نه، نیست» می باشد.

درس چهارم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نعمت، شکر می کنم، عمل می کنم

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
که، چیزی که، کسی که	اَلَّتِی	۴	که، اینکه	اَنْ	۱
بخشیدی، نعمت دادی	اَنْعَمْتَ	۵	شکر می کنم	اَشْكُرُ	۲
عمل می کنم	اَعْمَلُ	۶	نعمت، هر چیز خوبی که خدا به انسان بخشیده است	نِعْمَةٌ	۳

فعالیت دوم: به الگوی زیر و تغییر جزئی که در معنای فعل پیش می آید، توجه کنید.

أَنْ أَعْبُدَ: که عبادت کنم

لِيَعْلَمُوا: تا بدانند

أَنْ + أَعْبُدُ: که + عبادت می کنم

لِ + يَعْلَمُونَ: تا + می دانند

تمرین: اینک معنای این ترکیب ها را کامل کنید.

أَنْ أَتْلُوَ: که تلاوت کنم

لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ: تا آن ها شکر کنند

أَنْ + أَتْلُوُ: که + تلاوت می کنم

لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ: برای قومی که شکر می کنند

فعالیت سوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. قَالَ رَبُّ: گفت پروردگارا

۲. أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ: که شکر کنم نعمت تو را

۳. أَنْعَمْتَ عَلَيَّ: نعمت دادی بر من

۳. وَ عَلَيَّ وَالِدِيَّ: و بر پدر و مادرم

۵. أَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا: که انجام دهم کار نیک

۶. بِرَحْمَتِكَ: به رحمت تو

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره نمل را کامل کنید.

۱. ... وَ قَالَ رَبُّ أَوْزَعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتِكَ:

و (حضرت سلیمان) گفت: پروردگارا به من الهام کن که شکر کنم نعمت تو را.

۲. الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَ عَلَيَّ وَالِدِيَّ: که نعمت دادی بر من و بر پدر و مادرم.

۳ و أَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ: و اینکه انجام دهم کار نیک که آن کار موجب رضایت تو است.

۴. وَ أَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ: و وارد کن مرا به کمک رحمت خودت در (گروه)

بندگان شایسته ات.

درس چهارم، درس دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

با، شریک قرار می دهند، دریا

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
با، همراه با	مَعَ	۴	خشکی، صحرا	بَرٌّ	۱
برتر است	تَعَالَى	۵	دریا	بَحْرٌ	۲
شریک قرار می دهند	يُشْرِكُونَ	۶	می فرستد	يُرْسِلُ	۳

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. یهدیگم: هدایت می کند شما را
۲. فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ: در تاریکی های خشکی و دریا
۳. وَمَنْ يُرْسِلِ الرِّيَّاحَ: و کسی که می فرستد بادها را
۴. أَلَمْ يَأْتِ الْبَحْرَ: آیا معبودی همراه با خداست؟
۵. تَعَالَى اللَّهُ: برتر است خداوند
۶. عَمَّا يُشْرِكُونَ: از آنچه شریک قرار می دهند

انسی با قرآن: ترجمه این آیه شریفه از سوره ی نمل را کامل کنید.

۱. أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ: یا کسی که هدایت می کند در تاریکی های خشکی و دریا
۲. وَمَنْ يُرْسِلِ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ: و کسی که می فرستد بادها را بشارت دهنده، پیش از رحمت خود(باران)
۳. أَلَمْ يَأْتِ الْبَحْرَ: آیا معبودی همراه با خداست؟
۴. تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ: برتر است خدا از آنچه شریک قرار می دهند.

درس پنجم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

امامان، وارثان، پیشوایان، قرار می دهیم، خبر

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تَلَوُ	تلاوت می کنیم، می خوانیم	۴	نَجَعَلُ	قرار می دهیم
۲	نَبَأٌ	خبر، جمع: اَنْبَاءٌ	۵	اَئِمَّةٌ	پیشوایان، جمع امام
۳	نُرِيدُ	می خواهیم	۶	وَارِثِينَ	جانشینان، وارثان

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. نَتَلُوا عَلَيْكَ: می خوانیم بر تو
۲. مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ: از خبر موسی و فرعون
۳. لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ: برای قومی که ایمان می آورند(ایمان دارند)
۴. عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که
۵. نَجْعَلُهُمْ اَئِمَّةً: قرار می دهیم آنها را پیشوایان
۶. نَجْعَلُهُمُ الْوَارِثِينَ: قرار می دهیم آنها را وارثان

انسی با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره قصص را کامل کنید.

۱. نَتَلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ: می خوانیم بر تو از خبر موسی و فرعون به درستی.
۲. لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ: برای گروهی که ایمان می آورند(ایمان دارند).
۳. وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ: و می خواهیم که منت گذاریم بر مستضعفان در زمین.

۴. وَنَجْعَلُهُمْ اَئِمَّةً وَنَجْعَلُهُمُ الْوَارِثِينَ: و قرار می دهیم آن ها را پیشوایان و قرار می دهیم آنها را وارثان(یعنی آنها را در زمین به حکومت برسانیم).

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دوست دارد، نیکی کرد، خرابکاران، تباهی

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
فساد، تباهی	فَسَادٌ	۴	نیکی کن	أَحْسِنِ	۱
دوست دارد	يُحِبُّ	۵	همان طور که	كَمَا	۲
مفسدان، خرابکاران	مُفْسِدِينَ	۶	نیکی کرد، نیکو ساخت	أَحْسَنَ	۳

فعالیت دوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. وَأَحْسِنِ: و نیکی کن
۲. كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ: همان طور که نیکی کرد خدا به تو
۳. إِنَّ اللَّهَ: قطعاً خداوند
۴. لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ: دوست ندارد خرابکاران را
۵. وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ: و خداوند دوست ندارد تباهی را

انس با قرآن: ترجمه این آیات از سوره ی قصص را کامل کنید.

۱. وَأَبْنَعِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ: و طلب کن در آنچه داده است به تو **خداوند، خانه ی**

آخرت را.

۲. وَلَا تَنْسَ نَصِيكَ مِنَ الدُّنْيَا: و فراموش نکن بهره خود را از دنیا.
۳. وَأَحْسِنِ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ: و نیکی کن همان طور که نیکی کرد خداوند به تو.
۴. وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ: و هرگز طلب نکن تباهی را در زمین.
۵. إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ: قطعاً خدا دوست ندارد خرابکاران را.

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

ایمان آوردیم، بی نیاز، جهاد و تلاش می کند

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
جهاد و تلاش می کند	يُجَاهِدُ	۴	گمان کرد	حَسِبَ	۱
خود، جان، جمع: انفس	نَفْسٍ	۵	ایمان آوردیم	ءَامَنَّا	۲
بی نیاز	غَنِيًّا	۶	جهاد و تلاش کرد	جَاهَدَ	۳

فعالیت دوم: این ترکیب ها را مانند نمونه کامل کنید.

نَفْسٍ + هُمْ: **انفسهم**: خودشان

نَفْسٍ + كُمْ: **انفسكم**: خودتان

نَفْسٍ + نَا: **انفسنا**: خودمان

نَفْسٍ + هِ: **نفسه**: خودش

نَفْسٍ + هَا: **نفسها**: خودش

نَفْسٍ + كَ: **نفسك**: خودت

نَفْسٍ + يَ: **نفسی**: خودم

فعالیت سوم: ترکیب های زیر را معنا کنید.

۱. أَحَسِبَ النَّاسُ: **آیا گمان کردند مردم**

۲. أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا: **که (اینکه) بگویند ایمان آوردیم**

۳. مَنْ جَاهَدَ: **هر کس تلاش کند (تلاش کرد)**

۴. يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ: **تلاش می کند برای خودش**

۵. إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ: **قطعاً خدا بی نیاز است**

۶. عَنِ الْعَالَمِينَ: **از جهانیان**

انسی با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره عنکبوت را کامل کنید.

۱. أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا:

آیا گمان کردند مردم که به حال خود رها می شوند وقتی که بگویند ایمان آوردیم.

۲. وَ هُمْ لَا يَفْتَنُونَ: **و آنها آزمایش نمی شوند؟**

۳. وَ مَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ: **و هر کس تلاش کند پس فقط تلاش می کند برای خودش.**

۴. إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ: **قطعاً خداوند بی نیاز است از جهانیان.**

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دوستان، مثل، گرفت

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
مانند	كَ	۵	مثل، داستان	مَثَلٌ	۱
گرفت	اتَّخَذَ، اتَّخَذَتْ	۶	گرفتند	اتَّخَذُوا	۲
اگر، ای کاش	لَوْ	۷	به جای، غیر از	مِنْ دُونِ	۳
می دانستند	كَانُوا يَعْلَمُونَ	۸	سرپرستان، دوستان، جمع ولی	أَوْلِيَاءَ	۴

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. مَثَلُ الَّذِينَ: **مثل کسانی که**
۲. اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ: **گرفتند غیر از خدا سرپرستانی**
۳. كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ: **مانند مثل عنکبوت**
۴. اتَّخَذَتْ بَيْتًا: **گرفت خانه ای را**
۵. لَبِيتُ الْعَنْكَبُوتِ: **قطعا خانه ی عنکبوت**
۶. لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ: **اگر می دانستند**

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی عنکبوت را کامل کنید.

۱. مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ: **مثل کسانی که گرفتند غیر از خدا سرپرستانی.**
۲. كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا: **مانند مثل عنکبوت است که گرفت خانه ای را.**
۳. وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبِيتُ الْعَنْكَبُوتِ: **و قطعاً سست ترین خانه ها، خانه ی عنکبوت است.**
۴. لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ: **اگر می دانستند.**

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

زندگی، ظاهری، افراد غافل

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
زندگی	حَيَاةٌ	۳	تخلف نمی کند، خلاف نمی کند	لَا يُخَلِّفُ	۱
افراد غافل، افراد بی توجه	غَافِلُونَ	۴	ظاهری	ظَاهِرًا	۲

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. وَعَدَ اللَّهُ: وعده ی خدا

۲. لَا يُخَلِّفُ اللَّهُ وَعَدَهُ: تخلف نمی کند خداوند از وعده اش

۳. وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ: اما بیشتر مردم

۴. لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند

۵. وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ: و آنها از آخرت

۶. هُمْ غَافِلُونَ: آنها غافل هستند

۷. وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ: و نیست خداوند غافل

۸. عَمَّا تَعْمَلُونَ: از آنچه انجام می دهید

نکته: ۱. گاهی در جملات منفی، حرف «ب» می آید و معنای جمله را تأکید می کند، اما این حرف در فارسی معنا نمی شود.

انسی با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی روم را کامل کنید.

۱. وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخَلِّفُ اللَّهُ وَعَدَهُ: وعده ی خدا، تخلف نمی کند خدا از وعده اش.

۲. وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ: اما بیشتر مردم نمی دانند.

۳. يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا: می دانند ظاهری از زندگی دنیا را.

۴. وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ: و آنها از آخرت غافل هستند.

۵. ... فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ: .. پس صبر کن که وعده ی خدا حق است...

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

اقامه می کنند، رستگاران، حکمت آموز، یقین دارند

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تَلِكْ	این، آن	۴	يُؤْتُونَ	می پردازند
۲	حَكِيم	حکمت آموز	۵	يُوقِنُونَ	یقین دارند
۳	يُقِيمُونَ	اقامه می کنند، برپا می کنند	۶	مُفْلِحُونَ	رستگاران

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. آیات الْكِتَابِ الْحَكِيمِ: آیات کتاب حکمت آموز

۲. هُدًى وَ رَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ: هدایت و رحمتی برای نیکوکاران

۳. يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ: برپا می دارند نماز را

۴. وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ: و می پردازند زکات را

۵. هُمْ يُوقِنُونَ: آنها یقین دارند

۶. أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ: آنها همان رستگاران هستند

نکته: خوب است در اینجا ضمیر «هم» را به صورت «همان» معنا کرد.

انس با قرآن: آیات ۱ تا ۵ سوره ی لقمان را معنا کنید.

۱. اَلَمْ يَكُنْ لَكَ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ: الف لام میم* این آیات کتاب حکمت آموز است.

۲. هُدًى وَ رَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ: هدایت و رحمتی برای نیکوکاران

۳. الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ: کسانی که برپا می دارند نماز را و می پردازند زکات را.

۴. وَ هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ: و آنها به آخرتشان یقین دارند.

۵. أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ: آنها بر هدایتی از پروردگارشان هستند و

آنها همان رستگاران هستند.

نکته: کلمه «تَلِكْ» در اینجا «این» معنا می شود.

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آگاه، پیامبر، تبعیت کن، پیروی نکن

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	نَبِيٍّ	پیامبر	۵	اتَّبِعْ	تبعیت کن، پیروی کن
۲	النَّبِيِّ	پیامبر اکرم (ص)	۶	خَيْرِ	آگاه، با خبر
۳	اتَّقِ	تقوا پیشه کن	۷	وَكَيْلِ	مدافع و پشتیبان
۴	لَا تُطِيعِ	اطاعت نکن، پیروی نکن			

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر اکرم (ص)

۲. اتَّقِ اللَّهَ: تقوای خدا را پیشه کن

۳. وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ: و اطاعت نکن کافران و منافقان را

۴. عَلِيمًا حَكِيمًا: دانایی حکیم

۵. وَأَتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ: و پیروی کن از آنچه وحی می شود به تو

۶. وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ: و توکل کن بر خدا

نکته: ۱. هرگاه کلمه «حکیم» برای خداوند به کار رود، می توان آن را به صورت «حکیم» معنا کرد.

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی احزاب را کامل کنید.

۱. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ: ای پیامبر اکرم (ص) تقوای خدا را پیشه کن.

۲. وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ: و اطاعت نکن از کافران و منافقان.

۳. إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا: قطعاً خداوند دانایی حکیم است.

۴. وَأَتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ: و پیروی کن از آنچه وحی می شود به تو از پروردگارت.

۵. إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا: قطعاً خدا به آنچه انجام می دهید، آگاه است.

۶. وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ: و توکل کن بر خداوند.

۷. وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكَيْلًا: و کافی است خدا برای مدافع بودن.

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

دعوت کننده، گواه، بشارت دهنده، چراغ

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	أَرْسَلْنَا	فرستادیم	۴	دَاعِيَ	دعوت کننده
۲	شَاهِدٌ	شاهد، گواه	۵	سِرَاجٌ	چراغ
۳	مُبَشِّرٌ	بشارت دهنده، مزده دهنده	۶	مُنِيرٌ	روشنی بخش
			۷	بَشِيرٌ	بشارت بده

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ: قطعاً ما فرستادیم تو را

۲. شَاهِدًا وَّ مَبَشِّرًا وَّ نَذِيرًا: گواه و بشارت دهنده و هشدار دهنده

۳. وَّ دَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ يٰذَنِبِهٖ: و دعوت کننده به سوی خدا به فرمانش

۴. وَّ سِرَاجًا مُنِيرًا: و چراغی روشنی بخش

۵. بَشِيرٌ الْمُؤْمِنِينَ: بشارت بده مؤمنان را

۶. فَضْلًا كَبِيرًا: رحمتی بزرگ

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی احزاب را کامل کنید.

۱. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَّ مَبَشِّرًا وَّ نَذِيرًا:

ای پیامبر قطعاً ما فرستادیم تو را گواه و بشارت دهنده و هشدار دهنده.

۲. وَّ دَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ يٰذَنِبِهٖ وَّ سِرَاجًا مُنِيرًا:

و دعوت کننده به سوی خدا به فرمانش و چراغی روشنی بخش.

۳. وَّ بَشِيرٌ الْمُؤْمِنِينَ بِاَنَّ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيرًا:

و بشارت بده مؤمنان را به اینکه برای آنها از سوی خدا رحمتی بزرگ است.

۳. و لَا تَطْعُ الكٰفِرِينَ وَّ الْمُنٰفِقِينَ وَّ دَعِ اٰذٰهُم:

و پیروی نکن از کافران و منافقان و بگذر از آزار و اذیت آن ها.

۴. وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ: و توکل کن بر خداوند.

۵. وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا: و کافی است خدا برای مدافع (بودن).

درس نهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

خارج می شود، می داند، نازل می شود

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	يَعْلَمُ	می داند	۴	يَنْزِلُ	نازل می شود
۲	يَلِجُ	فرو می رود	۵	يَعْرُجُ	بالا می رود
۳	يَخْرُجُ	خارج می شود	۶	يُولِجُ	داخل می کند

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ: می داند آنچه فرو می رود در زمین

۲. وَ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا: و آنچه خارج می شود از آن

۳. وَ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ: و آنچه نازل می شود از آسمان

۴. وَ مَا يَعْرُجُ فِيهَا: و آنچه بالا می رود در آن

۵. يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ: داخل می کند شب را در روز

۶. وَ يُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ: و داخل می کند روز را در شب

۷. وَ هُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ: و او مهربان و بسیار آمرزنده است

انس با قرآن: ترجمه ی این آیات شریفه از سوره ی سبأ را کامل کنید.

۱. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ:

سپاس و ستایش برای خدایی است که برای اوست آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است.

۲. وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ: و برای اوست ستایش در آخرت.

۳. وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ: و او حکیم و آگاه است.

۴. يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ: می داند آنچه فرو می رود در زمین.

۵. وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا: و آنچه خارج می شود از آن.
۶. وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ: و آنچه نازل می شود از آسمان.
۷. وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا: و آنچه بالا می رود در آن.
۸. وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ: و او مهربان و بسیار آمرزنده است.

درس نهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آفریننده، روزی می دهد، یاد کنید، تردید

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	فَاطِرٌ	پدید آورنده	۴	يَرْزُقُ	روزی می دهد
۲	أَذْكُرُوا	یاد کنید	۵	اتَّخَذُوا	بگیرید
۳	خَالِقِ	خالق، آفریننده	۶	شَكَّ	شک، تردید

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. اَفِي اللّٰهِ شَكٌّ: آیا در (وجود) خدا تردید است؟
۲. فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: پدید آورنده ی آسمان ها و زمین
۳. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا: ای مردم یاد کنید
۴. نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ: نعمت خداوند بر شما
۵. هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللّٰهِ: آیا هیچ خالق غیر از خدا هست؟
۶. يَرْزُقُكُمْ: روزی می دهد به شما (شما را)
۷. فَاتَّخَذُوا: پس بگیرد او را

نکته: کلمه «مِنْ» در جملات سؤالی و منفی معمولاً به صورت «هیچ» معنا می شود.

انس با قرآن: ترجمه ی ای آیات شریفه از سوره ی فاطر را کامل کنید.

۱. الْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ:
۲. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ: ای مردم یاد کنید نعمت خداوند بر شما.

۳. هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ: آیا هیچ خالق غیر از خدا هست؟
۴. يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ: روزی می دهد به شما از آسمان و زمین.
۵. لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآئِي تَوْفُكُونَ: نیست معبودی جز او، پس چگونه با این حال منحرف می شوید؟
۶. إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا: قطعاً شیطان برای شما دشمن است پس بگیری او را دشمن.

درس دهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

عبادت می کنم، راه یافتگان، شهر، تبعیت کنید، پدید آورد، مرد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	مَدِينَةٌ	شهر	۵	مُهْتَدُونَ	هدایت شدگان، راه یافتگان
۲	رَجُلٌ	مرد	۶	أَعْبُدُ	عبادت می کنم
۳	اتَّبِعُوا	تبعیت کنید، پیروی کنید	۷	فَطَّرَ	پدید آورد
۴	يَسْأَلُ	درخواست می کند	۸	تُرْجَعُونَ	بازگردانده می شوید

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. قَالَ يَا قَوْمِ: گفت ای قوم من
۲. اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ: پیروی کنید پیامبران را
۳. لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا: درخواست نمی کند از شما پاداشی
۴. وَ هُمْ مُهْتَدُونَ: و آنها هدایت شده هستند
۵. وَ جَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ: و آمدند اهل شهر
۶. قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ: بگو خدا را عبادت می کنم
۷. فِطْرَتِ اللَّهِ: فطرت الهی
۸. الَّتِي فَطَّرَ النَّاسَ عَلَيْهَا: که پدید آورد مردم را بر آن
۹. ثُمَّ إِلَيَّ رُجْعُونَ: سپس به سوی پروردگارتان بازگردانده می شوید

نکته: کلمه «الله» را در اینجا «الهی» معنا کنید.

انس با قرآن: ترجمه این آیات شریفه از سوره ی یس را کامل کنید.

۱. وَ جَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى: و آمد از دورترین نقطه شهر مردی شتابان.
۲. قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ: گفت: ای قوم من پیروی کنید پیامبران را.
۳. اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْتَلْكُمْ أَجْرًا: پیروی کنید از کسی که درخواست نمی کند از شما پاداشی.
۴. وَ هُمْ مُهْتَدُونَ: و آنها هدایت شده هستند.
۵. وَ مَالِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي^۲: و چرا من عبادت نکنم کسی را که پدید آورد مرا؟
۶. وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ: و به سوی بازگردانده می شوید.

نکات:

۱. در اینجا «لَا أَعْبُدُ» را به صورت «عبادت نکنم» معنا کنید.
۲. ترکیب «فَطَرَنِي» به معنای پدید آورد (آفرید) مرا

درس دهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بشارت دادیم، درود، جزا می دهیم، برکت دادیم

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	سَلَام	سلام، درود	۴	نَجْرِي	جزا می دهیم، پاداش می دهیم
۲	بَشْرًا	بشارت دادیم	۵	هُمَا، هِمَا	آن دو
۳	بَارَكْنَا	برکت دادیم			

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ: سلام بر ابراهیم
۲. نَجْرِي الْمُحْسِنِينَ: پاداش می دهیم نیکوکاران را
۳. عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ^۱: بندگان مؤمن ما
۴. وَ بَشْرًا هُ بِإِسْحَاقَ: و بشارت دادیم او را به اسحاق
۵. نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ: پیامبری از شایستگان
۶. وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا: و از فرزندان آنها

انس با قرآن: ترجمه ی این آیات شریفه از سوره ی صافات را کامل کنید.

۱. سَلَامٌ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ: سلام بر ابراهيم.
۲. كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ: اين چنين پاداش مي دهيم نيكوكاران را.
۳. اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ: قطعاً او از بندگان مؤمن ما است.
۴. وَ بَشَّرْنَاهُ بِاسْحٰقَ نَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ: و بشارت داديم او را به اسحاق، پيامبري از شايستگان.
۵. وَ بَارَكْنَا عَلَيْهِ وَ عَلٰی اسْحٰقَ: و برکت داديم بر او و بر اسحاق.
۶. وَ مِّنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ: و از فرزندانشان (برخي) نيكوكار و (برخي) آشكارا به خودشان ستمگر بودند.

نکات:

۱. در تركيب اولاً ضمير «نا» در آخر معنا می شود و ثانياً کلمه «مؤمنين» را مفرد معنا می کنیم: یعنی به جای «بندگان ما مؤمنان» می گوئیم: «بندگان مؤمن ما».
۲. کلمه «ذُرِّيَّتِهِمَا» به دو معنای «نسل آنها یا فرزندانشان» بکار می رود که در اینجا به معنای «فرزندانشان» می باشد.

درس یازدهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

تبعیت نکن، راه، هوی و هوس، جانشین

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
هوی و هوس	هَوَى	۴	خلیفه، جانشین	خَلِيفَةٌ	۱
گمراه می کند	يُضِلُّ	۵	حکم کن، قضاوت کن	أَحْكَمْ	۲
راه، جمع: سُبُل	سَبِيلٌ	۶	تبعیت نکن، پیروی نکن	لَا تَتَّبِعْ	۳

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. یا داوود: ای داوود
۲. اِنَّا جَعَلْنَاكَ: قطعاً ما قرار داديم تو را
۳. خَلِيفَةٌ فِي الْاَرْضِ: جانشینی در زمین
۴. فَاحْكَمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ: پس داوری کن میان مردم به درستی
۵. وَ لَا تَتَّبِعِ الْهَوَى: و پیروی نکن از هوی و هوس

۶. فَيُضِلُّكَ: پس گمراه می کند تو را

۷. عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ: از راه خدا

انس با قرآن: ترجمه ی آیه ی سوره ی ص را کامل کنید.

۱. یا داوودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ: ای داوود قطعاً ما قرار دادیم تو را جانشینی در زمین.

۲. فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ: پس داوری کن میان مردم به درستی.

۳. وَ لَا تَتَّبِعِ الْهَوَى: و پیروی نکن از هوی و هوس.

۴. فَيُضِلُّكَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ: پس گمراه می کند تو را از راه خدا.

۵. إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ: قطعاً کسانی که گمراه شدند از راه خدا.

۶. لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ: برای آنها عذابی سخت است.

۷. بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ: زیرا فراموش کردند روز حساب (قیامت) را.

درس یازدهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

سخن ، عبادت می کنند ، هدایت کرد ، اجتناب کردند از ، تبعیت می کنند

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	اجْتَنَبُوا	اجتناب کردند از، دوری کردند از	۵	قَوْل	سخن، گفتار
۲	يَعْبُدُونَ	عبادت می کنند	۶	يَتَّبِعُونَ	تبعیت می کنند،
۳	أَنَابُوا	بازگشتند	۷		پیروی می کنند
۴	يَسْتَمِعُونَ	گوش می دهند به	۸	هُدَى	هدایت کرد
				أُولُوا الْأَلْبَابِ	خردمندان

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. اجْتَنَبُوا الطَّاعُوتَ: دوری کردند از طاغوت

۲. أَن يَعْبُدُواها: که عبادت کنند آن را

۳. وَ أَنَابُوا إِلَى اللَّهِ: و بازگشتند به سوی خدا

۴. لَهُمُ الْبُشْرَى: برای آنها بشارت است

۵. فَبَشِّرْ عِبَادَ: پس بشارت بده بندگان مرا
 ۶. يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ: می شنوند سخن را
 ۷. فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ: پس پیروی می کنند بهترین آنرا
 ۸. هَدَاهُمُ اللَّهُ: هدایت کرد آنها را خدا

انس با قرآن: ترجمه آیه ی ۱۷ و ۱۸ سوره ی زمر را کامل کنید.

۱. وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا:
و کسانی که دوری کردند از طاغوت، که عبادت کنند آن را.
۲. وَانَابُوا إِلَى اللَّهِ: و بازگشتند به سوی خدا.
۳. لَهُمُ الْبُشْرَى: برای آنها بشارت است.
۴. فَبَشِّرْ عِبَادَ: پس بشارت ده بندگان مرا.
۵. الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ: کسانی که می شنوند سخن را، پس پیروی می کنند بهترین آن را.

۶. أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ: آنان کسانی هستند که هدایتشان کرد خدا.

۷. وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَابِ: و آنان همان خردمندان هستند.

درس دوازدهم، جلسه اول

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آمرزنده، قبول کننده، قبول می کند، بازگشت، فرو فرستادن، کیفر

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تَنْزِيلٌ	نازل کردن، فرو فرستادن	۵	عِقَابٌ	کیفر، مجازات
۲	غَافِرٌ	آمرزنده	۶	ذُو، ذَا، ذِي	صاحب، دارای
۳	قَابِلٌ	پذیرنده، قبول کننده	۷	طَوَّلَ	نعمت فراوان
۴	تَوْبٌ، تَوْبَةٌ	توبه، بازگشت	۸	يَقْبَلُ	قبول می کند، می پذیرد

فعالیت دوم: این ترکیب ها را معنا کنید.

۱. تَنْزِيلُ الْكِتَابِ: نازل کردن کتاب
۲. مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ: از سوی خداوند شکست ناپذیر دانا

۳. غَافِرِ الذَّنْبِ: آمرزنده گناه
 ۴. قَابِلِ التَّوْبِ: پذیرنده ی توبه
 ۵. شَدِيدِ الْعِقَابِ: سخت کیفر کننده
 ۶. ذِي الطَّوْلِ: صاحب نعمت فراوان
 ۷. إِلَيْهِ الْمَصِيرُ: به سوی اوست بازگشت
 ۸. يَقْبَلُ التَّوْبَةَ: می پذیرد (قبول می کند) توبه را

انس با قرآن: ترجمه ی آیه ی ۱ تا ۳ سوره ی غافر را کامل کنید.

۱. حم * حامیم
 ۲. تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ: فرو فرستادن کتاب از سوی خداوند شکست ناپذیر داناست.
 ۳. غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ: آمرزنده ی گناه و پذیرنده ی توبه است.
 ۴. شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ: سخت کیفر کننده) و صاحب نعمت فراوان است.
 ۵. لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ: نیست معبودی جز او.
 ۶. إِلَيْهِ الْمَصِيرُ: به سوی اوست بازگشت.

فعالیت اول: جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

شکل داد، غذاهای پاک، صورت ها، بنا

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	أَدْعُوا	بخوانید	۵	صَوَّرَ	شکل داد
۲	أَسْتَجِبْ	(تا) پاسخ دهم	۶	صُورَ	صورت ها، جمع صورَة
۳	قَرَار	جایگاه امن	۷	طَيِّبَات	غذاهای پاک
۴	بِنَاء	بنا، سرپناه	۸	تَبَارَكَ	برقرار و پر خیر است

فعالیت دوم: این ترکیب را معنا کنید.

۱. ادْعُونِي: بخوانید مرا

۲. أَسْتَجِبْ لَكُمْ: تا پاسخ دهم به شما

۳. صَوَّرَكُمْ: شکل داد شما را

۴. فَأَحْسَنَ صَوْرَكُمْ: پس نیکو ساخت صورت های شما را

۵. وَ رَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ: و روزی داد به شما از غذاهای پاک

۶. فَتَبَارَكَ اللَّهُ: پس برقرار و پر خیر است خداوند

انسی با قرآن: ترجمه ی آیات سوره ی غافر را کامل کنید.

۱. وَ قَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ...: و گفت پروردگارتان بخوانید مرا تا پاسخ دهم به شما.

۲. اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً: خدا کسی است که قرار داد برای شما زمین

را جایگاه امن و آسمان را سرپناه.

۳. وَ صَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صَوْرَكُمْ وَ رَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ: و شکل داد شما را پس نیکو ساخت صورت

هایتان را و روزی داد به شما از غذاهای پاک.

۴. ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ: این خدا است پروردگار شما.

۵. فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ: پس برقرار و پر خیر است خداوند، پروردگار جهانیان.